

Uittreksel uit conceptverslag commissie Economie, Bestuur en Financien behandeling Jaarrekening 2019

1. A-agenda Algemeen

4.a. Voordracht Jaarstukken 2019

4.a.1. Concerncontrol: Brief GS aan PS inzake Auditopvolging per 1 maart 2020

Dhr. **Heijnen** (CDA) geeft complimenten voor de correcte en duidelijke cijfers. Zoals elk jaar, is de onderbesteding een punt van aandacht, maar wellicht draagt het programma Financiële Hygiëne bij aan een oplossing. Na overleg met de accountant in de Rekeningencommissie zijn er geen aanvullende opmerkingen, maar gezien het grote belang, zijn de jaarstukken een bespreekstuk voor de PS-vergadering. De brief over de auditopvolging is een hamerstuk.

Dhr. **Dekker** (FvD) is niet erg enthousiast over de activiteiten die in 2019 zijn uitgevoerd – de FvD zou andere keuzes gemaakt hebben – maar de kwaliteit, overzichtelijkheid en toegankelijkheid van de verslaglegging worden op prijs gesteld. De rapportage is qua omvang met 30% afgenomen ten opzichte van 2018, dat is een goede ontwikkeling. Ook het project Financiële Hygiëne draagt bij aan de vlotte en kwalitatief hoogwaardige voltooiing van het proces. Door de wijze van vastlegging is voortdurend sprake van het doelgericht opbouwen en het daarna weer afbouwen van reserves en lijkt het totale begrotingsvolume van 1,3 miljard euro groter dan het werkelijk is, namelijk ongeveer 500 miljoen euro. De accountant verzoekt dienaangaande om verheldering in de rapportage. Er wordt uitgekeken naar een verscherping van het beeld zonder te veel stelselwijzigingen door te voeren, die de vergelijkbaarheid van cijfers over de jaren heen compliceren. De zorgen richten zich op de extra kosten voor de coronamaatregelen waardoor de resultaten onder druk komen te staan. Vanaf 2023 zijn de eigen middelen niet meer voldoende, waardoor er structureel extern geleend moet worden. Hierover dient goed met PS gecommuniceerd te worden.

Dhr. **Dulfer** (GL) sluit zich aan bij de complimenten voor de duidelijkheid en goede leesbaarheid van de cijfers, de gecomprimeerde informatie en het verkrijgen van de goedkeurende accountantsverklaring, mede door de ingezette verbetering in het kader van het project Financiële Hygiëne. Dat blijkt echt te helpen, dat is ook zichtbaar bij de verbeterde auditopvolging. Goed dat de rekeningencommissie bij het proces wordt betrokken. De resultaten van het project Financiële Hygiëne moeten nog geborgd worden en voor GL gaat het dan met name om de medewerkers. Hoe ervaren zij dit project en hoe wordt dit programma gewaardeerd op de werkvloer? GS worden verzocht om in het vervolg expliciet de waardering van de medewerkers bij de borging te betrekken. Veel doelen en indicatoren in de begroting zijn vastgesteld door het Rijk, het vorige college en PS, daarom is het tijd deze eens tegen het licht te houden en in overeenstemming te brengen met het coalitieakkoord waarin andere accenten zijn opgenomen. Een aantal indicatoren geeft aan dat resultaten positief en voor 100% gerealiseerd zijn, maar wat is de meerwaarde dan nog van zo'n indicator? Kan het college een voorstel doen voor aanpassing van de doelstellingen en indicatoren aan de nieuwe omstandigheden? De uitvoering van het collegeprogramma leidt tot tevredenheid want de provincie staat er goed voor. Een zorgpunt is het systematisch achterblijven van de bestedingen ten opzichte van de begroting. Zelfs toen in 2019 alles op rolletjes liep bij de provincie, gemeenten en partners was sprake van een onderbesteding van 111 miljoen euro, meer dan 20% van de totale uitgaven. Volgend jaar zal de uitvoering een stuk lastiger worden door alle gevolgen van de

coronacrisis en de economische malaise. Hoe gaan GS het probleem van onderbesteding aanpakken en komen zij met een plan van aanpak?

Dhr. **Van Tiggelen** (PVV) bedankt iedereen die heeft meegewerkt aan de jaarstukken. Het proces is volgens de accountant beter verlopen dan in 2018. Meer dan de helft van de nieuwe aanbevelingen is opgevolgd en er wordt door de directies naar gestreefd om de overige aanbevelingen voor het eind van dit jaar te hebben overgenomen. Op blz. 132 valt te lezen dat de ambtelijke organisatie een afspiegeling wil zijn van de provinciale samenleving met als uitgangspunten duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden. De PVV is fel tegenstander van discriminatie en daar moet iedereen een vuist tegen maken. Het college wordt gevraagd naar de exacte kosten van de acties op het gebied van diversiteit. De PVV gaat niet akkoord met het voorliggende besluit gezien de politieke keuzes die zijn gemaakt.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) sluit zich aan bij de complimenten voor de kwaliteit en leesbaarheid van de jaarstukken, de tijdige oplevering en het goed doorlopen van het accountantstraject. De ambtenaren zijn inmiddels goed ingespeeld op het proces, zo blijkt. De onderbesteding van 110 miljoen euro is een zorgelijk punt, want dit toont aan dat een aantal zaken onvoldoende aandacht heeft gekregen. Hoe gaat het college dit in de toekomst voorkomen? Over een paar jaar moet er externe financiering worden aangetrokken. GS worden verzocht PS te betrekken in het proces naar het moment dat het inderdaad zover is. Wanneer wordt dit moment verwacht? Er zijn vanwege corona grote zorgen over de ontwikkelingen en financiële gevolgen voor de financiën over 2020. Het voorstel voor bestemming van het resultaat is akkoord.

Mw. **Kapitein** (D66) gaat akkoord met de voordracht en de auditopvolging is een hamerstuk. De accountantscontrole is soepel verlopen en daarvoor worden complimenten gegeven. De grote onderbesteding is een zorgpunt, maar het is goed dat GS dit transparant hebben gemaakt, waardoor er inhoudelijk beter gestuurd kan worden om de beleidsdoelen en ambities te realiseren. Dat is belangrijker dan het behalen van financiële voordelen of het correct uitvoeren van plannen. Daarom is D66 ook kritisch op de beleidsindicatoren, die regelmatig alleen een actie beschrijven zoals het aantal vergaderingen dat heeft plaatsgevonden of rapporten die zijn uitgebracht, maar dat maakt niet duidelijk wat concreet is bijgedragen aan het realiseren van de doelen. Beleidsindicatoren moeten aangeven dat de gestelde doelen behaald worden en hoe hierop gestuurd kan worden. De opmerkingen van GL over de beleidsindicatoren worden gesteund. In 2020 worden de risico's helemaal anders vanwege corona. Hoe gaat de risicoanalyse eruit zien, mede in het kader van de twee aangenomen moties met het oog op de gevolgen van corona?

Dhr. **Zoon** (PvdD) sluit zich aan bij D66 ten aanzien van het realiseren van beleidsdoelen, met name de KRW-doelen want ook deze worden jaar op jaar niet gehaald. GS antwoorden desgevraagd dat de provincie maar een beperkte rol speelt bij de waterschappen, maar dat klopt niet, want GS moeten de provinciaal vastgestelde kaders bij de waterschappen bewaken. Het niet voldoen aan overheids- en provinciale doelstellingen leidt tot de plicht voor GS om actie te ondernemen. In het jaarverslag wordt hier weinig over vermeld, wel over de samenwerking maar niet over het toezicht houden op de waterschappen. Graag wat meer duidelijkheid.

Dhr. **Klein** (CU) werd gewoon blij van het lezen van de jaarstukken en het accountantsverslag, die transparant en beter leesbaar zijn geworden. De onderbesteding begint een probleem te worden en

de accountant adviseert hier een onderzoek naar uit te voeren, maar dat is al vaker gedaan. Wat moet er nou echt gebeuren om succes te boeken? Op blz. 2 van het accountantsverslag staat vermeld dat de ICT die relevant is voor financiële processen, onvoldoende basis biedt om te kunnen vertrouwen op de geautomatiseerde beleidsmaatregelen en processen en dat was vorig jaar ook al zo. In overleg met de organisatie wordt samen met de accountant in mei een vervolgonderzoek gestart. Wat is de stand van zaken en is de organisatie in staat om verbeteringen door te voeren? Complimenten aan alle medewerkers die hebben bijgedragen aan de mooie jaarstukken.

Dhr. **Hartog** (VVD) vraagt de PVV of het zo is dat zij niet kunnen instemmen met de jaarstukken vanwege de politieke keuzes die in 2019 gemaakt zijn. Het jaarverslag gaat over het verleden en voor de inhoud daarvan zijn GS en PS gezamenlijk bestuurlijk verantwoordelijk. In de rekeningencommissie is gesproken over het feit dat de provincie externe financiering moet aantrekken, volgens de gedeputeerde over 3 jaar. Dit is wel een aandachtspunt, evenals de betrokkenheid van PS hierbij. Hij sluit zich aan bij de bijdrage D66 over onderbesteding, want het gaat erom dat doelen en ambities behaald worden. GS en PS kunnen tevreden zijn omdat de allerbelangrijkste zaken op schema liggen. De jaarstukken geven ook allerlei signalen af, reden om een aantal technische vragen te stellen. Er is een voorziening gevormd voor gronden waarvan de provincie al vele jaren geen eigenaar meer is, maar wel in 2015 aansprakelijk is gesteld voor het bijdragen aan de saneringskosten voor bodemvervuiling. De provincie bezit heel veel grond die zij niet altijd zelf in gebruik heeft, dus hoe wordt gemonitord en bewaakt welke activiteiten op de provinciale gronden plaatsvinden en welke risico's hiermee samenhangen? Voorkomen moet worden dat de provincie achteraf verantwoordelijk wordt gesteld voor bodemvervuiling, dus de risico's moeten goed geïnventariseerd worden. Zo nodig, zal de VVD hiervoor een voorstel doen.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt of de VVD ook van mening is dat PS ruim op tijd betrokken moeten worden bij de externe financiering in de toekomst.

Dhr. **Hartog** (VVD) is het hiermee eens, maar dit punt kan beter bij de kadernota of begroting behandeld worden. Visie op financieel toezicht GR'en: de conceptversie is in maart jl. besproken in een vaktechnisch overleg en de definitieve versie ligt nu ter goedkeuring voor bij GS. Worden PS hier nog bij betrokken? De jaarstukken worden goedgekeurd, maar het kan geen hamerstuk voor PS zijn. De auditopvolging wordt voor kennisgeving aangenomen.

Dhr. **Carton** (PvdA) is blij met de opvolging van alle acties en de verbeteringslag die is doorgevoerd, want dat heeft geleid tot beter leesbare jaarstukken. Het voortzetten van het project Financiële Hygiëne wordt daarom zeker ondersteund. Er is sprake van bijna 20% onderbesteding op bijna alle programma's, daarom wordt hier speciaal aandacht voor gevraagd, mede vanwege de gevolgen van de coronacrisis en een grotere kans op verschuivingen. Wat nemen GS mee naar de volgende begroting? Soms is lastig te volgen of doelstellingen of beleidsindicatoren gehaald worden. Het percentage geeft wel inzicht, maar vaak betreft de indicator afgeronde activiteiten of wordt vermeld dat PS iets hebben vastgesteld. Hoe gaan GS er samen met PS voor zorgen dat meer sturing op de doelstellingen mogelijk is en hoe blijven de beleidsindicatoren up to date, zoals de indicatoren BBV?

Gedeputeerde **Pels** dankt voor alle complimenten en de positieve reactie van de accountant. Het project Financiële Hygiëne ligt op koers en de acties die hieruit volgen, zullen bestendigd worden. Hierbij wordt de rekeningencommissie betrokken. Niet alleen de financiële administratie maar ook de

verslaglegging is verbeterd. De leesbaarheid van de financiële verslaglegging dient echter doorlopend gemonitord en verbeterd te worden. De onderbesteding is al vele jaren een aandachtspunt, maar de gedeputeerde Financiën is niet verantwoordelijk voor alle programma's. Vanuit het project Financiële Hygiëne wordt er actie ondernomen en worden bijvoorbeeld gesprekken gevoerd met de budgethouder en ook de tussentijdse afsluiting biedt veel informatie over de haalbaarheid van begrote plannen. De onderbesteding vindt met name plaats in de reserves en daar is al actie ondernomen, want er worden bestedingsplannen opgesteld die bij de begroting 2020-2021 aan PS worden voorgelegd. Deze informatie biedt de mogelijkheid om meer te gaan sturen op het realiseren van de plannen. GS gaan onderzoeken hoe hierop nog beter gestuurd kan worden. De afspraak is al gemaakt dat uitgestelde intenties maximaal een jaar worden meegenomen. De huidige wijze van rapportage over onderbesteding biedt PS de mogelijkheid om hier strakker op te sturen. Het risico van onderbesteding speelt met name door alle coronamaatregelen en dan met name bij de plannen die gezamenlijk met gemeenten (in cofinanciering) worden uitgevoerd. Dat heeft de aandacht van GS. Voor de begroting 2021 wordt een eerste slag doorgevoerd bij de actualisatie van de indicatoren en PS worden via de rekeningencommissie betrokken bij de doelen en indicatoren voor de begroting. PS zullen bij de begroting 2021 uitgebreid geïnformeerd worden over de noodzaak van externe financiering en op welk moment dat nodig zal zijn. Op dit moment is er geen apart potje voor diversiteit, dus de kosten kunnen niet concreet aangetoond worden. Wel worden PS binnenkort geïnformeerd over de stappen die gezet worden om de diversiteit in de organisatie te bevorderen. Op dit moment vindt op allerlei niveaus onderzoek plaats naar de gevolgen van corona op de economie, dus in 2021 zal hier een beter beeld van bestaan. Niettemin zal er ook dan nog sprake zijn van onzekerheden, maar wel kan meer helderheid geboden worden over de impact op de provinciale middelen en hoe de middelen van de ingediende moties worden verwerkt en welke risico's hiermee gepaard gaan. Grondbeleid valt in de portefeuille van gedeputeerde Rommel, de vragen hierover worden aan haar doorgeleid en schriftelijk beantwoord. De gedeputeerde zegt toe dat de volgende keer de indicatoren helemaal up-to-date zullen zijn.

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat de provincie het interbestuurlijk toezicht op de financiën van de waterschappen uitvoert. Zij is zelf coördinerend portefeuillehouder en de heer Loggen is de inhoudelijk portefeuillehouder voor de waterschappen. Eenmaal per jaar wordt de begroting van de waterschappen terughoudend gecontroleerd en PS worden via het jaarverslag Interbestuurlijk Toezicht geïnformeerd ten aanzien van de bevindingen over de waterschappen en gemeenten. Een GR werkt op dezelfde manier en PS worden door GS geïnformeerd over de financiële stand van zaken via hetzelfde jaarverslag.

Dhr. **Zoon** (PvdD) is met name benieuwd naar de verhouding tussen provincie en waterschap en hoe de controle plaatsvindt op het door de waterschappen behalen van de doelen.

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat gedeputeerde Loggen deze vraag kan beantwoorden. Zij zal deze vraag aan hem ter schriftelijke beantwoording doorleiden.

Tweede termijn

Dhr. **Van Tiggelen** (PVV) meldt in antwoord op de vraag van de VVD waarom de PVV tegen de jaarstukken stemt, dat het hoofdbezwaar ziet op de uitgaven aan het klimaatsprookje en de

complete misvattingen over de mogelijkheden voor stroomvoorziening. De PVV is hier mordicus tegen en wil hier niet mee geassocieerd worden, ook niet met terugwerkende kracht.

Dhr. **Klein** (CU) herhaalt zijn vraag over de stand van zaken onderzoek ICT. Is de provincie in staat om het komende jaar de ICT zodanig in te richten dat deze de geautomatiseerde beheersmaatregelen wel goed ondersteunt? Ligt dit proces op schema?

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat er momenteel een audit loopt naar de gehele ICT en naar aanleiding van de resultaten wordt in de volgende fase een actie gestart waarbij de financiële stand van zaken van de administratie meegenomen wordt. De tijdsplanning van dit proces zal toegestuurd worden. Hij kan niet concreet antwoorden op de tweede vraag, het kan wel lukken of het lukt niet. In ieder geval worden PS op de hoogte gehouden.

De **voorzitter** concludeert dat de jaarrekening als besprekstuk wordt geagendeerd voor PS van 29 juni a.s. en de auditopvolging wordt door de commissie ter kennisgeving aangenomen.